

**PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI**
Jacek Jezierski

KPB – 4100-01-01/2013

P/13/090

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/090 – Wykonanie w 2012 r. budżetu państwa w części 13 - Instytut Pamięci Narodowej, Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Kontroler	Mirosław Kuśmierczak, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 84535 z dnia 31 stycznia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, 00-839 Warszawa, ul. Towarowa 28.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Łukasz Kamiński, Prezes (dowód: akta kontroli str. 2-3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ wykonanie budżetu państwa w 2012 roku w części 13.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2012² dochody w części 13 zostały zrealizowane w kwocie 3.014,1 tys. zł (tj. 166,5% planu). Wydatki zrealizowano w wysokości 223.109,1 tys. zł (tj. 99% planu po zmianach). Rzetelnie zaplanowano oraz w sposób celowy i gospodarny zrealizowano skontrolowane w Instytucie Pamięci Narodowej (IPN) wydatki, w wysokości 19.624,9 tys. zł, stanowiące 20,7% jego wydatków oraz 8,8% wydatków części 13.

Księgi rachunkowe prowadzone były zgodnie z obowiązującymi przepisami, a sprawozdania zostały sporządzone rzetelnie i terminowo. Systemy rachunkowości i kontroli zarządczej dotyczące operacji finansowych i gospodarczych funkcjonowały prawidłowo.

Prezes IPN zgodnie z art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³ prawidłowo i skutecznie sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu państwa w części 13.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania w 2012 r. budżetu państwa, kontrola dochodów budżetowych w części 13 - Instytut Pamięci Narodowej, Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu została ograniczona

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Ustawa budżetowa z dnia 2 marca 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 273).

³ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

do przeprowadzenia analizy danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

W ustawie budżetowej na rok 2012 dochody budżetu państwa w części 13 zostały zaplanowane w kwocie 1.810,0 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 3.014,1 tys. zł, tj. 166,5% kwoty planowanej. Zostały one osiągnięte głównie z tytułu wpływów ze sprzedaży wyrobów i usług (1.873,9 tys. zł), ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych (413,8 tys. zł), wpływów z różnych dochodów⁴ (276,7 tys. zł) oraz z tytułu kar pieniężnych od osób fizycznych oraz od osób prawnych (273,9 tys. zł). Na wyższe od przewidywanego wykonanie planu dochodów wpływ miała głównie realizacja zadań przejętych po zlikwidowanym z końcem 2010 r. gospodarstwie pomocniczym, stąd też uzyskano wyższe o 738,9 tys. zł (o 65,1%) wpływy ze sprzedaży wyrobów i usług. Powodem tej różnicy było również uzyskanie nieplanowanych dochodów z tytułu kar pieniężnych od osób fizycznych i prawnych.

(dowód: akta kontroli str. 17-20, 32-34, 40-41)

Na koniec 2012 r. w części 13 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 85,2 tys. zł, w tym zaległości stanowiły 0,3 tys. zł. W porównaniu do 2011 r. należności ogółem były wyższe o 51,7 tys. zł, a zaległości niższe o 20,3 tys. zł. Zaległości powstały w Oddziale IPN w Rzeszowie i dotyczyły nieterminowych wpłat za sprzedaż książek. Pozostałe należności dotyczyły również głównie sprzedaży książek (48,6 tys. zł) a także kary za nieterminowe wykonanie robót budowlanych (34,3 tys. zł). Powodem zmniejszenia kwoty zaległości było skierowanie na drogę postępowania sądowego zeszlórocznej zaległości⁵ w kwocie 11,4 tys. zł, rozłożenie na raty należności dotyczącej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz wyegzekwowanie spłaty pozostałych zaległości.

(dowód: akta kontroli str.21-29, 34-38)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli, zgodnie z przyjętymi założeniami, nie dokonywała oceny prawidłowości planowania i realizacji dochodów budżetowych.

2. Wydatki budżetowe

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2012 wydatki budżetu państwa w części 13 zostały zaplanowane w wysokości 223.205 tys. zł. W trakcie roku zwiększono je ze środków rezerw celowych do kwoty 225.291 tys. zł. Wprowadzone przez Prezesa IPN w trakcie 2012 r. zmiany planu wydatków były w ocenie NIK celowe i zostały dokonane zgodnie z art. 171 ustawy o finansach publicznych.

Wydatki zrealizowano w kwocie 223.109,1 tys. zł, co stanowiło 99% planu po zmianach. W porównaniu do 2011 r. były one wyższe o 3.741,1 tys. zł, tj. o 1,7%. Poniesiono je głównie w dziale 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa (stanowiły 99,1% wydatków ogółem w części) i wyniosły 221.125,6 tys. zł, tj. 99,1% planu po zmianach. Dotyczyły one przede wszystkim wydatków na wynagrodzenia (§§ 401, 403, 404) - 135.318,6 tys. zł, wraz z pochodnymi (§§ 411, 412) - 21.034,1 tys. zł, zakupu usług pozostałych (§ 430) - 17.384,8 tys. zł, wydatków inwestycyjnych (§ 605) - 7.447,8 tys. zł oraz zakup materiałów i wyposażenia (§ 421) - 6.716,0 tys. zł.

⁴ Dotyczących m.in. zwrotu nadpłaconych składek ZUS, wynagrodzeń płatnika, rozliczeń z tytułu faktur korygujących dotyczących nadwyżki podatku VAT naliczonego nad należnym, odpłatności pracowników za zniszczone lub zagubione mienie, wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela.

⁵ Należności będące przedmiotem sporu nie podlegają wykazaniu w sprawozdaniu Rb-27.

Wydatki Centrali Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (IPN) - dysponenta III stopnia - wyniosły 96.851,9 tys. zł i stanowiły 43,4% wydatków w części.

(dowód: akta kontroli str. 42-56, 326-328)

Z przyznanej z rezerw celowych kwoty 2.086,0 tys. zł wykorzystano 1.917,7 tys. zł, tj. 91,9%. Środki te zostały przeznaczone na dofinansowanie składek na ubezpieczenie rentowe pracowników IPN (1.183,8 tys. zł – 87,7% przyznanej na ten cel rezerwy) oraz na sfinansowanie działalności wydawniczej (kosztów wydania gry edukacyjnej „Kolejka” i „ZnajZnak”), tj. zadania przejętego po zlikwidowanym w 2010 r. gospodarstwie pomocniczym (733,9 tys. zł - 99,7% przyznanej rezerwy). Niższa realizacji wydatków z rezerw wynikała głównie z przekroczenia przez pracowników podstawy składek emerytalno-rentowych, dużej ilości zwolnień chorobowych pracowników, czy wypłat wynagrodzeń bezosobowych, co wpłynęło na zmniejszenie wysokości odprowadzanych składek społecznych, jak również uzyskania korzystniejszej ceny za usługę druku gry edukacyjnej „Kolejka”. W wyniku badania wykorzystania przez Centralę IPN środków przeniesionych z rezerw celowych w kwocie 1.510,0 tys. zł (tj. 78,7% ogółu wydatków poniesionych ze środków z rezerw celowych) ustalono, że zwiększenia te wynikały z potrzeb jednostki i zostały one wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem na ww. cele.

(dowód: akta kontroli str.38, 57-63, 328-331)

Badaniem objęto wydatki w wysokości 19.624,9 tys. zł, tj. 8,8% wydatków części 13. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, w Centrali IPN dokonywano wydatków zgodnie z obowiązującymi przepisami, oszczędnie gospodarując przyznanymi kwotami. Środki publiczne zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, głównie na zapewnienie bieżącej działalności oraz działania związane z archiwizacją i udostępnianiem dokumentów gromadzonych przez IPN, jak również działalność badawczą, edukacyjną oraz wydawniczą.

Zbadane wydatki o wartości powyżej 14 tys. euro poprzedzone były procedurą przewidzianą w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁶. Tym samym zrealizowany został wniosek NIK sformułowany po kontroli wykonania w 2011 r. budżetu państwa dotyczący wyeliminowania przypadków zawierania umów bez stosowania zasad określonych w przepisach tej ustawy.

Kontrolą objęto trzy postępowania o zamówienie publiczne na kwotę 2.858,2 tys. zł, z czego jedno zamówienie w trybie z wolnej ręki na wymianę podkonstrukcji dachu budynku przy ul. Kłobudzkiej w Warszawie i dwa w trybie przetargu nieograniczonego na usługi naświetlania, druku, oprawy, i dostarczania publikacji IPN oraz wykonanie dodruku gry edukacyjnej „ZnajZnak”. Na realizację tych umów wydatkowano 2.604,1 tys. zł. W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej ww. zamówień stwierdzono, że przeprowadzone je zgodnie z procedurami określonymi w ustawie Prawo zamówień publicznych. Rzetelnie prowadzono dokumentację postępowań, a rozliczenia finansowe prawidłowo ujęto w księgach rachunkowych.

Nie wystąpiły również przypadki nieterminowych płatności za dostarczone towary i usługi.

(dowód: akta kontroli str. 88-100, 178-188, 232-271, 332)

Na dotacje celowe zaplanowano w ustawie budżetowej kwotę 1.870,0 tys. zł, którą w trakcie roku zmniejszono do 363,6 tys. zł, tj. o 80,6%. Głównym powodem tego było odstąpienie od realizacji badań naukowych nad najnowszą historią Polski, z powodu unieważnienia konkursu ogłoszonego przez Radę Instytutu. Unieważnienia

⁶ Dz. U z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

dokonano z uwagi na zastrzeżenia, co do możliwości wykonania planowanych zadań publicznych.

Dotacje przekazano Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie, Ośrodkowi „KARTA” oraz Instytutowi Studiów Strategicznych na realizację trzech zadań dotyczących tworzenia imiennych baz danych obywateli polskich represjonowanych przez okupanta niemieckiego w latach 1939-1945 i władze sowieckie w latach 1939-1956. Wykonanie zadań potwierdzono na podstawie sprawozdań zatwierdzonych przez Komisje Ekspertów IPN.

(dowód: akta kontroli str. 64-76, 309, 331)

Zrealizowane wydatki bieżące wyniosły 207.577 tys. zł, tj. 99,1% planu po zmianach i były wyższe od wykonania w 2011 r. o 5.338,0 tys. zł, tj. 2,6%. Dominującą pozycję w tej grupie wydatków (75,3%) stanowiły wynagrodzenia i pochodne oraz zakupy towarów i usług⁷. Wydatki na wynagrodzenia⁸ wyniosły 135.318,6 tys. zł (99,9% planu po zmianach) i w porównaniu do 2011 r. były niższe o 97,4 tys. zł (0,1%).

Przeciętne zatrudnienie⁹ w 2012 r. w części 13 wyniosło 2.105 osób i było niższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2011 r. o 14 osób. Zmniejszenie zatrudnienia wystąpiło głównie w grupie osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (o 13 osób), w związku z fluktuacją kadr. Zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia prokuratorów było spowodowane odejściem z zawodu lub przejściem w stan spoczynku.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie¹⁰ w 2012 r. wynosiło 5.359,75 zł i w porównaniu z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem w 2011 r. było wyższe o 34,25 zł, tj. o 0,6%.

W 2012 r. w Centrali IPN wydatkowano 752,5 tys. zł¹¹ na realizację umów zlecenia i o dzieło. Zawarto 127 umów zlecenia (na kwotę 340,9 tys. zł) i 340 umów o dzieło na kwotę 410,1 tys. zł. Wszystkie umowy, z wyjątkiem jednej, zostały zawarte z osobami niebędącymi pracownikami kontrolowanej jednostki¹².

(dowód: akta kontroli str. 42-53, 77-78, 81-84, 86-87, 307-314, 331-332)

Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 3.004,3 tys. zł, tj. 96,2% planu po zmianach i w porównaniu do 2011 r. były wyższe o 69,5 tys. zł, tj. 2,4%. Najwyższe wydatki poniesiono na uposażenia dla prokuratorów w stanie spoczynku i ich rodzin (1 983,5 tys. zł). Wyższa niż w 2011 r. realizacja wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych była wynikiem zwiększenia liczby prokuratorów w stanie spoczynku.

(dowód: akta kontroli str. 52, 82, 309-310, 335)

Wydatki majątkowe zrealizowano w wysokości 12.164,2 tys. zł, tj. 98,6% planu po zmianach i były niższe od wykonania w 2011 r. o 1.834,9 tys. zł (tj. o 13,1%). Z kwoty tej sfinansowano inwestycje realizowane przez Centralę IPN w łącznej kwocie 7.447,8 tys. zł (98,4% planu po zmianach), dotyczące głównie modernizacji budynku w Warszawie przy ul. Kłobuckiej (4.858,7 tys. zł) i rozbudowy kompleksu budynków Oddziału IPN w Katowicach (2.145,1 tys. zł). Wydatki na zakupy inwestycyjne zrealizowano w kwocie 4.716,5 tys. zł (98,9% planu po zmianach), z czego w Centrali IPN wydatkowano 2.927,4 tys. zł, głównie na zakup sprzętu komputerowego, oprogramowania, licencji i usług hostingu oraz praw autorskich, realizację pierwszego

⁷ §§ 421-430, 434-440, 474, 475.

⁸ Według danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach budżetowych Rb-28 z wykonania planu wydatków.

⁹ W przeliczeniu na pełne etaty.

¹⁰ Według kwartalnego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

¹¹ W §: 417- Wynagrodzenia bezosobowe i 409 –Honoraria (bez umów licencyjnych).

¹² Umowa zlecenia z pracownikiem IPN na kwotę 1,5 tys. zł dotyczyła przeglądu i konserwacji sprzętu OC.

etapu umowy na dostawę, instalację i konfigurację aplikacji „Archiwum Cyfrowe”, proces digitalizacji dokumentów¹³ w tworzonym archiwum cyfrowym i udostępnianie cyfrowych kopii zasobów archiwalnych, a także prowadzenie działalności edukacyjnej i wydawniczej. Zakupy te były zgodne z zakresem rzeczowym planu wydatków na 2012 r. i uzasadnione z punktu widzenia realizowanych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 49, 51, 52, 88-100)

Zobowiązania w części 13 budżetu państwa na koniec 2012 r. wyniosły 11.664,7 tys. zł i były wyższe niż kwota zobowiązań na koniec 2011 r. o 3,9%. Główną pozycję (11.352,4 tys. zł) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych od wynagrodzeń, które w porównaniu z rokiem 2011 wzrosły o 3,3%. Na wzrost zobowiązań wpływ miały wzrost liczby osób uprawnionych do dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Zobowiązania wymagalne na koniec 2012 r. nie wystąpiły.

(dowód akta kontroli str. 133-139, 334)

Zasilanie rachunku bankowego dysponenta części 13 odbywało się zgodnie z harmonogramem realizacji budżetu państwa (po zmianach) i zgłoszonymi zapotrzebowaniami. Rachunek ten został w 2012 r. zasilony per saldo kwotą 223.129,2 tys. zł, tj. o 2.161,8 tys. zł (1,0%) niższą od planu wydatków po zmianach. Bezpośrednie badanie zasilania rachunku, w odniesieniu do stanów środków na ww. rachunku na koniec poszczególnych miesięcy 2012 r. nie wykazało przypadków zapotrzebowania środków w nadmiernej wysokości. Niewykorzystane środki budżetowe w wysokości 20,1 tys. zł zostały zwrócone na rachunek wydatków centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa w terminach określonych w § 16 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa¹⁴.

(dowód akta kontroli str. 101-132)

W Centrali IPN w 2012 r. do dnia 5 kwietnia 2012 r. wykorzystywano rachunek pomocniczy, na którym przeprowadzano operacje związane z obsługą budżetu państwa, w zakresie krajowych środków finansowych, który utworzono bez uzyskania wymaganej¹⁵ zgody Ministra Finansów, co NIK kwestionowała po kontroli wykonania w 2011 r. budżetu państwa. IPN wystąpił do Ministerstwa Finansów o zgodę na wykorzystanie przedmiotowego rachunku i w dniu 23 marca 2012 r. uzyskał informację że wykorzystanie rachunku pomocniczego jest nieuzasadnione. W związku z powyższym rachunek ten został z dniem 5 kwietnia 2012 r. zlikwidowany. Tym samym zrealizowano wniosek NIK, dotyczący dokonywania operacji na rachunku pomocniczym związanych z obsługą budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych wyłącznie po uzyskaniu zgody Ministra Finansów na jego wykorzystanie do tych celów, lub w przypadku braku takiej zgody zamknięcie tego rachunku.

(dowód akta kontroli str. 140-147)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej wydatkowania środków nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wydatkowanie środków budżetowych.

¹³ Wprowadzenie do pamięci komputera tradycyjnych, drukowanych lub rękopiśmiennych materiałów bibliotecznych lub archiwalnych w postaci danych cyfrowych metodą skanowania.

¹⁴ Dz. U. Nr 245, poz. 1637 ze zm.

¹⁵ Przepisami § 7 ust. 3 i § 16 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i trybu dokonywania operacji na rachunkach bankowych prowadzonych dla obsługi budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych oraz zakresu i terminów udostępniania informacji o stanach środków na tych rachunkach (Dz. U. Nr 249, poz. 1667 ze zm.).

3. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

3.1. Mechanizmy zapewniające kontrolę prawidłowości sporządzania sprawozdań

Opis stanu faktycznego

Ustalono, że w ramach części nr 13 nie ustalono formalnych (pisemnych) procedur kontroli prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych przez podległych dysponentów oraz Centrali IPN. W wyniku analizy działań faktycznie podejmowanych w okresie objętym kontrolą przez pracowników w zakresie kontroli zarówno sprawozdań przesyłanych przez podległych dysponentów, jak i sprawozdań jednostkowych sporządzanych w Centrali IPN stwierdzono, że działania te były wystarczające, aby wykluczyć ryzyko, że dane wykazane w tych sprawozdaniach będą nierzetelne.

(dowód akta kontroli, str. 147-207, 334-335)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej skuteczności procedur kontroli prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę na celowość ustanowienia w części 13 formalnych procedur kontroli prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych. Wynika to między innymi ze standardu nr 10 określonego w Komunikacie nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, wskazującego na celowość dokumentowania procedur wewnętrznych, instrukcji i wytycznych funkcjonujących w systemie kontroli zarządczej, aby zapewnić ich spójność i dostępność dla wszystkich osób, dla których są one niezbędne.

3.2. Rzetelność rocznych sprawozdań budżetowych oraz kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Opis stanu faktycznego

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia jednostkowych, rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2012 Centrali IPN (dysponenta trzeciego stopnia):

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),

a także sprawozdania finansowe za IV kwartał 2012 r. o stanie:

- należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
- zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania zostały sporządzone w terminach określonych w rozporządzeniach Ministra Finansów z dnia: 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁶ i 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 148-207)

Sprawozdania te przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań w 2012 r. Zostały sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno - rachunkowym, a kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

¹⁶ Dz. U. Nr 20, poz. 103.

¹⁷ Dz. U. Nr 43, poz. 247.

Wykazane w sprawozdaniu rocznym Rb-23 dochody wykonane i przekazane na rachunek bieżący budżetu państwa wyniosły 1.909,7 tys. zł i były zgodne z kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-27. Wydatki wykazane zostały w kwocie 96.851,9 tys. zł i były równe kwocie ujętej w sprawozdaniu Rb-28. Wykazany w sprawozdaniu Rb-23 zerowy stan środków na rachunku bieżącym został potwierdzony przez Oddział Okręgowy NBP w Warszawie w dniu 31 stycznia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 148, 152-155)

Przedstawiona w rocznym sprawozdaniu Rb-27 kwota dochodów wykonanych była zgodna z ewidencją księgową, tj. z zapisami na koncie 130 - Rachunek dochodów budżetowych i wynosiła 1.909,7 tys. zł. Analityczna ewidencja zrealizowanych dochodów budżetowych, prowadzona w systemie finansowo-księgowym do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

(dowód: akta kontroli str. 148, 150-151, 154-155)

Kwota wydatków ogółem za 2012 r. wykazana w rocznym sprawozdaniu Rb-28 wyniosła 96.851,9 tys. zł i była zgodna z zapisami po stronie Ct konta 130 i kwotą środków otrzymanych w 2012 r. z Ministerstwa Finansów. Analityczna ewidencja zrealizowanych wydatków budżetowych, prowadzona do konta 130, uwzględniała podziałki klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf).

(dowód: akta kontroli str. 162-164, 151)

Kwota należności ogółem wykazana w kwartalnym sprawozdaniu Rb-N wyniosła 258,9 tys. zł i wynikała z ewidencji na kontach analitycznych do kont zespołu 2, konta 101 i 130.

(dowód: akta kontroli str. 34-38, 149, 151, 157-164)

W Centrali IPN nie wystąpiły zobowiązania wymagalne oraz zobowiązania z tytułu papierów wartościowych, zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz przyjętych depozytów, podlegające wykazaniu w kwartalnym sprawozdaniu Rb-Z.

(dowód: akta kontroli, str. 133-139)

Do okresów sprawozdawczych roku 2012 miały zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁸. Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. badanie rocznego sprawozdania z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) zostało ograniczone do sprawdzenia zgodności kwot wydatków ujętych w tych sprawozdaniach, z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz terminowości ich sporządzania. Stwierdzono, że kwoty wydatków wykazane w rocznym sprawozdaniu z wykonania wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) były zgodne z zapisami po stronie Ct konta 990 Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym. Sprawozdanie zostało sporządzone w terminie określonym w ww. rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 178-207)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej rocznych sprawozdań nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie roczne sprawozdania budżetowe i kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych oraz zgodność kwot wydatków ujętych w sprawozdaniach z wykonania wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym z ewidencją księgową.

¹⁸ Dz. U. Nr 298, poz. 1766

4. Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

Centrala IPN posiadała opracowane i zatwierdzone do stosowania procedury kontroli finansowo-księgowej dokumentów. Zatwierdzanie zapisów księgowych odbywało się na bieżąco. Dokumentacja zasad rachunkowości spełniała wymagania określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁹ (uor).

(dowód: akta kontroli, str.208-210)

W Centrali IPN ewidencja finansowo-księgowa była prowadzona w systemie komputerowym TETA Constellation, wersja 20.5 HF-18. Stosownie do założeń kontroli wykonania budżetu państwa w 2012 r. nie przeprowadzano kontroli tego system.

(dowód: akta kontroli, str. 211)

Badanie przeprowadzono w Centrali IPN w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych (testy kontroli) oraz wiarygodności zapisów księgowych pod kątem prawidłowości wartości transakcji (zgodność z fakturą oraz zgodność faktury z umową, zamówieniem), okresu księgowania, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych (a w konsekwencji ujęcia w sprawozdaniach budżetowych). Próbie do badania wyznaczono ze zbioru dowodów księgowych będących fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiących podstawę płatności w 2012 r. oraz odpowiadających tym dokumentom zapisów księgowych. W celu wyznaczenia tego zbioru dokonano analizy, przedstawionych do kontroli w formie elektronicznej, wszystkich pozycji operacji księgowych wykazanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. (wg daty księgowania) na koncie 130 - subkonto wydatków. Spośród ww. pozycji operacji wyeliminowano zapisy:

- dotyczące wynagrodzeń osobowych i ich pochodnych - ze względu na niskie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości,
- będące poleceniami przelewu i stanowiącymi wyciągi bankowe - jako zapisy wtórne do zapisów obrazujących faktury i dokumenty im równoważne,
- dotyczące transakcji o niewielkiej wartości (poniżej 50 zł).

Z określonego w powyższy sposób zbioru dokonano losowania próby 95 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych statystyczną metodą monetarną²⁰ na kwotę 15.183,6 tys. zł. Niezależnie, badaniu poddano także 10 dowodów (zapisów) księgowych dobranych w sposób celowy na kwotę 4.441,3 tys. zł. Wydatki objęte badaniem stanowiły 8,8% zrealizowanych wydatków w części 13.

Wyznaczoną w opisany powyżej sposób próbę objęto kontrolą w zakresie spełnienia wymogów formalnych dotyczących poprawności dowodu, kontroli bieżącej i dekretacji dowodu oraz poprawności zapisu dowodu w księgach rachunkowych. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że dowody i odpowiadające im zapisy księgowe zostały sporządzone poprawnie pod względem formalnym i prawidłowo wykazane w księgach rachunkowych.

(dowód: akta kontroli, str. 212-230)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do rocznych sprawozdań budżetowych i kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych oraz ich zgodność z zasadami rachunkowości, a także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości oraz mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

¹⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 330.

²⁰ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

5. Działania podejmowane przez dysponenta części budżetu państwa w ramach nadzoru i kontroli

Opis stanu faktycznego

Wynikający z art. 175 ust. 1 i 2 ufp obowiązek nadzoru i kontroli dysponenta głównego nad podległymi jednostkami realizowany był przez dysponenta części 13:

- w formie pisemnych analiz kwartalnych sporządzanych przez Biuro Budżetu i Finansów, podpisywanych przez Dyrektora Biura Budżetu i Finansów Główną Księgową i Dyrektora Generalnego IPN. Przedmiotem ww. analiz były zagadnienia wyszczególnione w art. 175 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, wyniki analiz omawiane były na naradach dyrektorów i głównych księgowych IPN;
- w formie kontroli u podległych dysponentów, prowadzonych przez Biuro Budżetu i Finansów IPN. Kontrole dotyczyły między innymi dokumentacji kasowej i wyciągów bankowych, ewidencji księgowej, sprawozdawczości budżetowej, zakresów obowiązków, funkcjonowania rachunku pomocniczego, wysokości pogotowia kasowego, zamykania rejestrów księgowych, naliczeń pracowniczych, rozliczeń z tytułu umów cywilno-prawnych, sporządzania rozliczeń z ZUS i US; sformułowane na ich podstawie wnioski i zalecenia, dotyczące głównie zasad dokumentowania operacji kasowych, korekty zapisów dotyczących pożyczek prokuratorskich, określenia wysokości pogotowia kasowego zarządzeniem wewnętrznym, wzmocnienia kontroli nad klasyfikowaniem dowodów źródłowych do odpowiedniego budżetu zadaniowego, korygowania błędów w zakresie wynagrodzeń, były na bieżąco realizowane przez adresatów;
- poprzez realizację planu audytu wewnętrznego (11 zadań audytowych), w którym uwzględniono między innymi następujące zagadnienia: udzielanie zamówień publicznych z wyłączeniem ustawy PZP, stosowanie ustawy Prawo zamówień publicznych przy zawieraniu umów przez Centralę IPN, realizację inwestycji budowlanych, proces inwentaryzacji składników majątku. Sprawozdania zawierające wyniki audytu były na bieżąco przekazywane dysponentowi części oraz kierownikom podległych jednostek. Dotyczyły one m.in. prowadzenia w sposób udokumentowany analizy ryzyka związanego z realizacją celów i zadań, określania celowości udzielenia zamówienia publicznego na formularzach o udzielenie zamówienia, do którego nie stosuje się przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, w sposób wskazujący konkretny cel udzielenia zamówienia, kontroli nad pełnionym nadzorem inwestorskim w zakresie robót budowlanych. Adresaci podejmowali działania mające na celu usunięcie stwierdzonych uchybień lub usprawnienie funkcjonowania jednostki, informując o tym audytora wewnętrznego.

(dowód: akta kontroli, str. 84-85, 272, 274-275, 277-300)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej sprawowanego nadzoru i kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania podejmowane przez dysponenta części budżetu państwa w ramach nadzoru i kontroli.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²¹ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

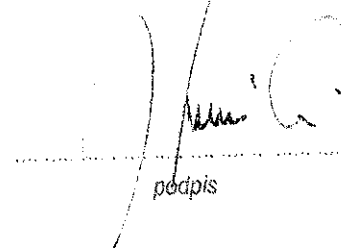
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 12 kwietnia 2013 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Jacek Jeziński

podpis

